

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnštvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več ko trikrat . . . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnštvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnšškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Iz dežele svetega Štefana.

Mažarski narod, oziroma njega oblast, so zopet doprinesle dokaz, da jim do evropske kulture še vedno veliko manjka. V Čakovcu so namreč orožniki na povelje oblasti napadli hrvaške romarje, jim strgali cerkvene zastave ter jih valjali v blatu. In zakaj? Ker so Hrvati na zastave pripeli hrvaške kokarde. Da se ni razvil iz tega kako krvoprolitje, kakor svoj čas v Černovi, to se je zahvaliti zgolj dejstvu, ker se je orožnikom od pristojne strani zabičalo, naj orožja ne rabijo tako neprevidno, kakor ga ondi navadno, kadar se gre za »nacionalitete«.

Liberalni listi o tem dogodku trdo vratno molčijo, samo glasilo ogrske ljudske stranke, v kateri je večina krščansko-socialna, »Alkotmany«, piše sledeče:

»Nedavno se je v Čakovcu zgodilo nekaj res škandaloznega. Od murskega otoka in okolice je iz Marije Bistrice velika procesija, pojoč nabožne pesmi, korakala skozi Čakovec. Naenkrat se vrže neki policaj na nekega fanta, mu sname klobuk in raztrga kokardo, nato so se pa policaji in orožniki lotili zastave Matere Božje, jo na tla podrli in tudi iz nje sneli kokardo. Romarji so se orožnikom uprli in branili tiste, ki so bili napadeni. Nastal je velik pretep, Marijine pesmi so ponehale, čule so se kletve in kliči na pomoč. Konečno so orožniki nekaj ljudi, katere so preje insultirali, še zaprli in najbrž bodo sojeni zaradi upora, če ne celo kot »izdajavci domovine«. Nato pristavlja »Alkotmany« sledeči komentar:

»Čemu ta velik pretep? Ali je prebivavstvo res revoltiralo ali pa je celo veleizdajavskega mišljenja? O ne! Ta slučaj se je je zato zgodil, ker je nekaj gospodov hotelo posebno mogočno povdariti in pokazati svoj velepatriotizem. Kmetje so se, kakor vsako leto, tudi letos podali na romanje v Bistrico in so tam kupili trakove, kar tudi Mažari radi delajo. Ker je pa Bistrica na hrvaškem teritoriju, se ondi prodajajo namesto rdečebelozelenih trakov rdeče-belo-modri. In zaradi teh trakov so mobilizirali celo orožništvo ter kmete napadli. Izvestni gospodje so v teh trakovih videli nacionalno demonstracijo in so policijo ter

orožnike na množico nahujskali. V celi procesiji ni bilo niti enega človeka, ki je mislil s trakovi demonstrirati. Napad policije in orožništva mora nujno vzbuditi v ljudeh mržnjo do vsega, kar je mažarsko, kajti kako pride ljudstvo do tega, da se ga maltretira, ko ni nič zakrivilo? Na murskem otoku dozdej o kakem nacionalističnem gibanju ni bilo ne sluha ne duha, po tem dogodku pa utegne priti drugače. Zato bi bilo treba, da se napadalcu ali pa vsaj tisti, ki so jih nahujskali, nekoliko kaznujejo, ker se je drugače bati, da ta mržnja vzbudi nacionalistiško gibanje, kojega posledic nihče ne more preračunati. Najodločneje protestiramo proti temu, da oni, katerih krščanska mažarska država ni zato nastavila, da uprizarjajo ljudske gonje in žalijo versko čustvovanje, pod pretevo javnega reda in domovinske ljubezni uprizarjajo persekucije proti ljudem, ki so v dobri veri in brez demonstracijskih namenov imeli hrvaško trikoloro pripeto na svetih zastavah! Ali se smejo zaradi tega Marijine zastave potepati v blato? Zahtevamo v tej zadevi najstrožje preiskave, ker ne trpimo, da bi koalicijska vlada, kateri tudi mi pomagamo do večine, inscenirala pogrome na verske znake!»

Tako mažarski list, ki zastopa stran, katere Wekerle z ozirom na dvor ne more pogrešati. Sicer pa »par lastovk ne napravi pomladi«, kakor pravijo, in tako tudi glasilo ogrske ljudske stranke, v kateri je n. pr. tudi Rakovsky, eden najhujših nacionalnih nestrpnih, ne bo nič izpremenilo na dejstvu, da Mažari za volivno reformo, ki se zdaj snuje, še niso prav nič zreli in da bo vse drugih sredstev treba, da se zlomi njih barbarski šovinizem. Čakovski dogodek je le mala epizoda. Zakaj »Alkotmany« ne omenja sledečega: Med ogrskimi Rumuni se je pred kratkim pojavilo gibanje, da bi se osnovala stranka, ki bi se odpovedala bistvenim točkam rumunskega narodnega programa in se približala takozvani ogrski državni ideji, da bi se na ta način ublažila narodna nasprotstva, ki zavirajo vsako koristno gospodarsko in kulturno delo. Nekaj podobnega se je snovalo med Srbi na južnem Ogrskem. Pogajanja so bila tajna — vmes so bili zapleteni nekateri mažarski politiki, ki pri volitvah krvavo rabijo rumunskih in srbskih glasov. Toda ko se je vse izvedelo, so ti politiki vse

vprek utajili, češ, mi z »nacionalitetami« nimamo nič skupnega. Gabriel Ugron je v »Pester Lloyd« izjavil, da so vsa prizadevanja Rumunov zastoj. Glasom nacionalitetne postave od leta 1868 da v Ogrski obstoji le en »politiški narod«, namreč ogrski. Vsaka »nacionalitetna politika« da je zato bistveno nasprotna državnemu temeljnemu zakonu, atentat na mažarsko državno idejo in zato tudi kaznjiva, »politični zločin«.

Tako pišejo vplivni ogrski politiki, tako piše list (»P. L.«), ki je na glasu, da je objektivni. Kaj potem mislijo in počenjajo srednji politiki, upravne oblasti in vaški magnati, to si lahko predstavljamo. Tak narod ni sposoben za resnično demokratiško vlado, za ustavno življenje v državi z ljudskim parlamentom. Tak narod mora propasti, poginiti. Druga regeneracija je težko mogoča.

Velesrbska propaganda.

(Poročila »Slovincu« iz Zagreba.)

Adam Pribičević je bil 9. t. m. premeščen v osamljeno sobo v bolnišnici usmiljenih bratov. Na oknih so močne železne rešetke. Poleg postelje stoji sodni paznik. Straža se menja vsake štiri ure. Pribičević je zelo oslabljen. Na vprašanja ne daje odgovora; niso ga še zaslislali. Hrane uživa jako malo. — Poleg že naznanjenega dr. Dušana Popoviča je prevzel braniteljstvo bratov Adama in Valerijana Pribičevića tudi poslanec dr. Edmund Lukinič. — O zaprtih Dubičanih, županu Hrvačaninu in dr. piše »Srbobran«, da je bil Mojo Hrvačanin pri zadnjih volitvah v srbski narodno-cerkveni zbor kandidat srbskih radikalcev. »Hrv. Svoboda« pravi, da so bili aretirani Srbi svoj čas največji Khuenovci. S srbsko samostalno stranko, ki je glavni steber »koalicije«, torej ti ljudje nimajo kaj opraviti.

Nastič ni aretiran, ampak ga spremljata po Zagrebu dva detektiva, kakor poročajo zagrebški listi, samo za to, da bi preprečila kak napad nanj. Nastič je izjavil, da je prišel iz lastnega nagiba v Zagreb, kjer ostane več dni na razpolago sodišču, če bi ga hotelo zaslišati v stvari velesrbske propagande. — »Srbobran« se izgovarja, da je bila brošura Nastičeva »Finale« naročena od Raucha in da je prišel sedaj v Zagreb po nalogo ogrske vlade. Isti list pravi o zagrebški brzojavki

dunajskemu listu »Zeit«, da je upanje, da se sedaj razbije hrv.-srbska koalicija, ker je srbska samostalna stranka nje najkrepkejši steber, sledeče: Gospoda vsaj odkrito povedo, kaj nameravajo. Drugo pa je vprašanje, ali se jim namera posreči . . .

»Pešti Naplo« pravi, da je bila Nastičeva brošura naročena, gonja na Srbe ima politiško ozadje, ki se prav nič ne dotika velesrbske propagande. Rauch potrebuje razloga za uporabo sile, in mažarska vlada ga v tem morda »bona fide« podpira, ker se stvar riše tako, kakor da se gre za obrambo monarhije. Wekerlu pride to prav, da zamore navzgor opravičiti svojo politiko proti hrv.-srbski koaliciji. Gre se torej za najlahkomislejšo in najinfamnejšo igro, ki vtigne imeti za posledico, da se v Slovanih potencira sovražstvo do »jedinstva« ogrske države. Zaradi nekoliko sanjačev bi se ne smelo zažgati cele Hrvatske.

Zagreški »Srbobran« z dne 11. t. m. piše, da je vest o begu poslanca Budisavljeviča izmišljena. Po volitvi srbskega patriarha se je podal Budisavljevič, ko še ni vedel za vsebino Nastičeve brošure, s poslancom dr. Stojanovičem in parohom Milo Solaričem na izlet v Oršavo. Na potovanju — po Donavi — so stopili na rumunsko in srbsko obal. Ako bi hotel Budisavljevič pobegniti, bi to lahko storil. Toda on se je vrnil in se nahaja v gostih pri svojem bratu v Sremskih Karlovcih, kjer ima uređiti neke družinske zadeve. Njegov dohod v Zagreb je pričakovati vsaki hip. — Supilov »Novi List« priznava, da srbski revolucionarni statut obstoji, ter ga slika kot otročarijo. »Hrvatska Svoboda«, glasilo starčevičanskih disidentov tudi ne taji obstoja statuta in celo trdi, da je marsikaj v tem statutu, kar se približuje idejam hrvaškega rodoljuba Ante Starčevića. (?) Najnovejša poročila pravijo, da se preiskovalni sodnik mudri v Kostanjici; policija in orožniki stražijo Srbe, pričakujejo se nove aretacije. Preiskovalni sodnik dobiva grozilna pisma, češ, da ga bodo ubili. Žurnalist Nastič taji, da je od Weckerla in Raucha najel: njegova brošura da je le obramba proti obrekovanju »Srbobrana«, ki ga je imenoval »avstrijskega spijona«. — 11. t. m. so tudi Nastiča zaprli zaradi veleizdaje. **Preiskava odkriva dandanan vedno bolj kompromitujoči materijal proti srbskim voditeljem. Baje je tudi poslanec Svetozar Pribičević pobegnil.**

LISTEK.

V zametju.

(Dalje.)

Grm je hodil na hrano v mlin. Daleč okrog so bila mlinska polja, širil se je log. Grm je prepel marsikatero lepo uro v mlinarični družbi, poslušal vesel smeh Tončke, ji gledal v krasne oči. O bila je lepo, silno lepo dekle, ta Tončka, in oče ji dá gotovo par tisočev za doto . . . Tako je mislil takrat Grm in bil silno zaljubljen. Pa dobri prijatelj, ki je imel slučajno hčer, mu je pojasnil, da je mlinar zadolžen preko ušes, da ne dobi Tončka dote.

Po tistem pojasnilu ni bil Grm več tako zaljubljen, kajti najplemenitejša ženska lastnost, katero priznava največji idealist, je: velika dota.

Grm je hodil v mlin in premišljal ali je lepa ženska brez dote toliko vredna kot grda z doto. Pa prišel je vedno do zaključka, da je najboljšje, če je lepa in ima doto — da pa podeli velika dota, ker je zelo lepa stvar, najgrši ženski lepoto. Tako je prešlo poletje, jesen, nastopila zima. Sam na samotni postaji je mislil Grm, kako lepo bi bilo imeti družico, ne hoditi doli v mlin na hrano. Včasih je poslal Jerneja po kosilo. Bilo je mrzlo, prestano brez okusa.

Kavo in čaj si je napravljaj sam, Jernej mu je pospravljaj, kuril. Pa tudi Jernej je godel, da naj se ženi in Jernej je prinašal Tončkine pozdrave, pel njeno hvalo . . .

Zdaj je zakril sneg stezo in stezico. Zdaj premišljuje, ubogi Grm, kaj si naprtiš — kajti drugo zimo ne boš več prenašal tega pasjega življenja. Ah, bliža se ura, ko si nakoplje kako denarno ženiščice na vrat in bo zdihoval po Tončki — ali si nakoplje lepo Tončko na vrat in bo zdihoval v dolgovih.

Kako mete! Zima in mraz . . . Glej . . . Skozi metej se zasveti v dolu. Luč je zatrepetala v mlino. Zdaj stoji pač Tončka pred ognjiščem, rokave zavihane, polentačo v roki. V velikem kotlu šumi, vre . . . Visoki hrib rvene moke se dviga, pada. Plamen se dviguje, oblizuje kotel, zaplappola, razsvetljuje Tončki prijetni obraz. Polena dogorevajo, razpadajo. Tončka naklada nova, brska s kopačem po žrjavici, pristavlja, odstavlja lonce. Za ognjem čita večji fant, manjša dva se igrata z mačico. Pride volar z golido mleka, pride hlapček, gospodar, gospodinja. Vsak postoji v kuhinji, se ozira, vpraša po gospodu s postaje. Njega pa ni, ker mete, ker je zakril sneg stezo in stezico . . .

II.

»Gospod načelnik! Zakuril sem, da kar poka in voda vre.«

Jernejev glas je predramil zamišljenega Grma. Pa gori v pusti sobi se je zavedal še bolj, da mu je treba žene, tako mlade in tako lepe žene kot je Tončka v dolu . . . »O Tončka!« je vzdihoval in mazel rženi kruh njene peke z maslom njene umetbe. Ko je dovečerjal zapuščen samemec, je oblekel zopet postajevo in hitel v pisarno, kamor ga je zahteval aparat z glasnim trkanjem.

»Vlak štev. 405 dve uri zamude. Gorenška zasnežena. Kako pri vas? Tu se čuti, da vstaja burja.«

Tako je javil in vprašal kolega iz sv. Petra. Grm je odgovorjal, klical kolega samca v Sapinah, in se pogovarjal z njim. Saj je bil sneženi večer tako čuden, človek bi pozabil na dolgove in dote, vzela bi tisto veliko lepo deklico, ki ne dobi vinarja po očetu . . .

Jernej je nakladal pridno peči, v uradu in čakalnici je bilo toplo, Jernej in Komadina sta klela po predpisih, ker je obetal biti metej, da ne bo celo noč miru. Grmu je bila prijetna misel na potnike, ki blode sedaj po zasneženi cesti, manj prijetna mu je bila inšpekcija menjačev.

Truden, zasnežen, je prisopihal vlak. Nikdo ni izstopil, nikdo se ni odpeljal. Osební vlak je moral čakati na tovarni. Tudi ta je pridihal. Peron male postaje se

je napolnil z zasneženimi kučmami, rdečimi in belimi lučmi, je odmeval glasnih klikov osovja, žvižg vlaka se je gubil v sneženi noči, dim stroja v gostih snežinkah.

Pa tudi to je minilo. Odšla je štev. 405, odsopela je št. 601. Jernej se je vrgel na klop v čakalnici in smrčal za stavo, Komadinova luč je izginila. Grm se je vlegel na zovo v uradu. Da bi ležal v svoji postelji, mu je dovolil službin ukaz le vsak tretji večer, kedar je počival njegov namestnik v uradu.

Grm je spal in sanjal, da hodi po ledenih gorah. Nenadoma vstane strašno zvižganje v zraku, gore se tresejo, podirajo. Grm se zbudi. Leden zrak mu polje po licu, mu sili pod odejo. Zunaj škriplje, šumi, joče in tuli . . . »Burja!« se je domislil Grm in se zavil tesneje v odejo. Pa bližalo se je kot velika voda, hotelo odnesti malo postajo na velikanski perutih, jo prijelo zdaj pri tleh, zdaj pri strehi. Grma je prijel strah. Čutil je burjo v jeseni, ko je plesala razigrana po brdih, trgala suhe veje in nosila velo listje. Da razdivja tako silno v zimskem plašču, ni slutil, ni verjel. Grm je vstal in naložil na še tlečo žrjavico. Peč je bila gorka, a zraven nje ga je polival ledeni curek. (Dalje prih.)

Brata poslanca Budisavljeviča, urednika »Srbskega Kola«, ki izhaja v Karlovcih, so postavili pod policijsko nadzorstvo. — »Hrvatsko Pravo« izjavlja, da ne uprizarja srbske gonje, temveč da hoče le ožigovati brezvestno početje belgradskih krogov in liberalnih hrvaških »Pokretašev«, ki trujejo javno življenje na Hrvaškem. »Revolucionarni statut« da ni nedolžen, kajti bombe in nitroglicerini niso igrača. **Zaprli so tudi profesorja Vaso Pribičevića.** Dubiški aretiranci, med njimi veliki sovražnik Hrvatov, načelnik Ervačanin, — tako izvaja »Pravo« — so sicer res od srbske radikalne in ne od »Srbobranove« samostalne stranke, to pa da nič ne izpreminja na njihovih veleizdajalskih težnjah. **Ervačanin je bil baje štiri dni, predno je bil aretiran, pri kralju Petru v Belgradu.** Sicer da se je tudi drugače vedno ponašal s svojimi zvezami z belgradskim konom. — Valerian Pribičević v zaporu plaka. — »Neues Pester Journal« poroča, da so v Budimpešti že davno vedeli za vele-srbsko rovarjenje. O sedanjih fazi dogodkov da je Weckerle cesarja obvestil zadnjič v Ištu. — »Független Magyarorsag« prinaša o stvari članek pod bombastičnim naslovom: »Peter, kralj bomb«. — Zviti ban Rauch, ki je dobil zdaj v roke tako izvrstno orožje, namerava v masah odsloviti srbske uradnike, zlasti pa profesorje na bogoslovnih. — **Obstoja zarote srbski in njim naklonjeni hrvaški listi ne tajajo,** ampak jo samo slikajo za nedolžno stvar.

Vulkanična Turčija.

Samoumor turškega paše.

Iz Soluna poročajo: Tewfik paša, poveljnik v Smirni, ki je bil vsled zahteve Mladoturkov odpuščen in degradiran, se je poizkusil usmrtiti. Skočil je z balkona svoje hiše na cesto, a si je zlomil samo nogo.

Zastraženi paše.

Iz Carigrada poročajo: Bivši komisar v Sofiji, Nedžib Melhame paša, je v svoji hiši ob Bosporu pod policijskim nadzorstvom. Tudi druge visoke civilne in vojaške dostojanstvenike starega režima stražijo, da preprečijo njihov beg.

Sultan — republikanec.

Sultan je imenoval Alidsewada beja za svojega prvega tajnika. Pri tej priliki se je sultan, kakor poroča turški list »Ikdam«, izrazil: Ves narod je del odbora za enakost in prostost. Jaz sem predsednik. Delajmo skupno za zboljšanje razmer v domovini.

Sultan je izrazil željo, da bi se nakovalo spominskih svetinj z napisom: »Prostost, pravica, enakost«.

Kristijani turški vojaki.

Turški generalni štab izdeluje reglement za vojaško službo kristijanov, ki so bili doslej od vojaške službe na Turškem izključeni.

Spopad med Bolgari in Turki!

Med bolgarskimi in turškimi četami je prišlo na meji do spopada ter je bilo ubitih 12 turških vojakov. Bolgari so osvojili neko čuvajnico v Ormovi ter ustrelili 11 mohamedancev.

Carigradska »Gazeta« priobčuje nekaj intervjuov o razmerju med Bolgarsko in Turčijo. Veliki vezir je izjavil: Ako Bolgarska ne dá povoda, Turčija nima povoda, da bi jo napadla. Turški zunanji minister je dejal, da je dala Bolgarija potrebna zagotovila, vendar se čuje, da kliče Bolgarska svoje rezervnike pod orožje. To vest se preiskuje in turška vlada bo storila primerne korake. Turški notranji minister je izjavil, da politika turške vlade ni agresivna, a v slučaju napada bo Turčija odločno odgovorila. Agresivna politika bi bila za Turčijo samoumor. Vojni minister je dobil brzjavko o dogodku na meji. Ministrski svet se je bavil s to zadevo in pričakuje odgovora turškega komisarja.

Preganjani paša.

Iz Carigrada je odpotovalo 15 Mladoturkov, da pobeglega Izet pašo dobe živega ali mrtvega.

Paša samomorilec.

Bivši turški dostojanstvenik Mehmed Čerkes paša je izvršil samoumor.

Nemiri v Mali Aziji.

Poroča se o nemirih v Mali Aziji. V Smirni so vojaki razrušili ondodne ječe.

Z višin v nizine.

Polkovnika Fuada, stotnika Refika, civilnega uradnika Alija, katere je mladoturški odbor v Smirni odstavljal, so pripeljali preko Soluna v Carigrad. Množica jih je psovala, pretepala ter nanje pljuvala. Alija so v vozu za smeti peljali na policijsko ministrstvo.

Policijski minister demisioniral.

Turški policijski minister je demisioniral, kakor se sodi iz zdravstvenih ozirav.

Volitve na Turškem.

Novi volivni zakon so upravne oblasti že dobile. Volitve se bodo vršile indirektno. Na 500 ali najmanj na 250 volivcev odpade en volivni mož. 50.000 do 75.000 moških prebivalcev ima enega poslanca, 75.000 do 125.000 dva, 125.000 do 175.000 tri, 175.000 do 200.000 štiri poslance.

265 novih turških časnikov.

»Daily Mail« poroča, da je v Turčiji po odpravi cenzure nastalo 265 novih časnikov.

ČEŠKI ANARHISTI.

Zvezo čeških anarhistov, ki šteje 4000 članov, je vlada razpustila. Pri vseh odbornikih so se vršile hišne preiskave ter so bila konfiscirana jako kompromitujoča pisma.

NAPREDNJAKI NAZAJ POSTAVLJENI.

Slabo so jo skupili naprednjaki na Strelnem otoku v Pragi pri veliki manifestaciji za manjšinske šole češke. Zoper naprednjaškega govornika se je dvignil vihar ogorčenja, da je moral Drtina nehati. Zdaj očitajo Masarykovci občinstvu in predsedniku, ki je Drtino zavrnil, brez-taktnost. Predsedstvo shoda pa izjavlja, da je bil breztakten dr. Drtina, ki je porabil shod za napad na mladočehe in na ministra Praška.

MADŽARSKÉ ZASTAVE NA HRVAŠKEM.

Zagrebski »Pokret« je doznal, da je hrvaška vlada izdala na skupne urade naredbo, da se 18. t. m. na cesarjev rojstni dan razvesijo poleg hrvaških tudi mažarske zastave.

KAJ BO S HRVATSKIMI VSEUČILIŠČNIKI V JESENÍ?

Dne 10. t. m. je imel osrednji akademski odbor v Zagrebu sejo, v kateri se je posvetoval o taktiki za jesenski semester. Po seji je izdal proglas akademikom in abiturientom, ki iz njega posnemamo, da vseučiliščniki ne mislijo ukloniti vrata. Hočejo boj z vsemi silami nadaljevati, dokler vseučilišče ne dobi zadoščenja. Vseučiliška mladina naj bo pripravljena, da pride prve dni oktobra v Zagreb na splošni dijaški shod, na katerem se bo sklepalo o nadaljnjih korakih.

MADJARSKI JEZIK V DIPLOMACIJI.

Minister za vnanje stvari bar. Aehrenthal je izdal na vse diplomatske agencije okrožno odredbo, glasom katere imajo vsi oni konzularni uradi, kjer so nameščeni Madjari, madjarske dopise strank reševati v istem jeziku. Le za uradni arhiv ostane v veljavi nemški jezik. Tam, kjer ni madjarskemu jeziku večjega uradnika, se imajo rešitve poslati na ministrstvo, ki bo skrbelo za madjarski prevod. Vsi napisi omenjenih uradov na vratih vhodov se imajo nadomestiti v nemškem in madjarskem jeziku.

USTAVA ZA BOSNO IN HERCEGOVINO?

V delegacijah nameravajo nekateri ogrski delegati zahtevati odpravo vojaške uprave v okupacijskih deželah ter nastopiti za to, naj se da ljudstvu nekaka samouprava. Kažer se govori, namerava vlada preprečiti to debato s tem, da pospeši posvetovanja obeh vlad o ustavnem načrtu za Bosno in Hercegovino, ki ga je izdelala že pred dogodki v Turčiji.

SRBSKA SKUPŠČINA

je sprejela proračun za leto 1908 z 79 proti 27 glasovi.

PROTI RAZPOROKI.

Proti razporoki se je izjavilo na koncilu anglikanske cerkve v Londonu 250 škofov in izdalo tozadevno okrožnico na pastorje, v kateri jim nalagajo, da ne poročijo cerkveno ločencev, ki se želijo v drugič poročiti.

PERZIJSKI ŠAH PROTI USTAVI.

V Teheranu je proglašen šahov ukaz, ki odgaja sklicanje parlamenta na nedoločen čas. 330 oseb, ki so pristaši starega režima, je povabil šah k sebi. Šah hoče sestaviti poseben svet, ki bi se od časa do časa z njim posvetoval o potrebah ljudstva.

Iz Taebrisa poročajo: Včeraj se je streljalo na vseh straneh. Šahove čete so bombardirale mestni del revolucionarjev z granatami. Sedaj je mir. Danes v sredo bo baje slovesen vhod Nasr Eddina v mesto.

Dnevne novice.

+ **Marijanski kongres** se radi nepričakovanih zaprek **preložil na nedoločen čas.** Cenjeni somišljeniki naj sporoče to

vest članom mladeniških in moških Marijinih družb.

+ **Nov telovadni odsek.** V Spodnji Idriji se je ustanovil telovadni odsek v »Katoliškem slovenskem izobraževalnem društvu«. Novim bratom telovadcem: Na zdar!

+ **Srednješolska reforma.** O tej zadevi poroča »N. Fr. Presse«, da se bo prihodnje šolsko leto začelo z realno gimnazijo, pozneje pa z reformno realno gimnazijo. Kdor bo na eni teh dveh novih srednješolskih tipov dovršil svoje študije, bo vsposobljen skoro za vse discipline na vseučilišču razen za klasično filologijo, za katero se bo zahtevalo maturitetno izpričevalo na dosedanjih gimnazijah. Kako bo pa s tehniko, še ni določeno. Najbrž bodo absolutni reformne, realne gimnazije tudi tehniko lahko obiskovali. Sicer pa celo težavno vprašanje še ni bogve kaj dozorelo.

+ **Izjava.** Z ozirom na dnevno vest v »Slovenskem Narodu«, št. 115., z dne 11. t. m. pod zaglavjem **štrajk v papirnici v Vevčah**, podpisani resnici na ljubo izjavljam, da je grda neresnica, da bi bila »prejšnji župnik in kaplan pri Devici Mariji v Polju vtaknila od ravnateljstva večje papirnice po 400, oziroma 200 kron na leto za to, da sta držala delavstvo v pokorščini!« Pač pa je res, da je dobival župnik po naročilu osrednjega vodstva večških tvornic na Dunaju nekaj let sem običajna darila te družbe za reveže, kakor n. pr. v Preski 200 K na leto in kapelan še vrh nagrade letoletno darilo 100 kron za poučevanje na večši tvorniški šoli. Nikdar pa nikomur ni na misel prišlo, da bi kdo poskušal dajati ali vzprejemati kaka podkupila za držanje ljudstva v pokorščini ter razširjanje enakih ostudnih laži, ki prihajajo od gotovih uslužbencev večške papirnice same, in slabo vplivajo v pobjaznenje štrajka v interesu delavstva in podjetja. — Ljubljana, dne 12. avgusta 1908. M. Kolar, stolni dekan, prejšnji župnik pri D. M. v Polju.

+ **Zagrebski nadškof dr. Posilović** bo obhajal petdesetletnico mašništva celo na tihem v župni cerkvi v Badenu, kamor se je podal zdraviti.

+ **Spremembe v frančiškanski provinciji:** Ljubljana: P. Avrelj Knafelj, gvardjan, P. Ferdinand Zajec, organist; Sv. Gora: P. Konrad Mesar, gvardjan, P. Klement Grampovčan, vikarij; Kamnik: P. Teodor Tavčar, lektor bogoslovja; Pazin: P. Kapistran Ferlin, gvardjan, P. Alfonz Furlan, vikarij, P. Filibert Ravnik, P. Fruktuoz Frank; Nazaret: P. Salvator Zobec, gvardjan in župni upravitelj, P. Robert Dolinar, vikarij, P. Maks Brelih, P. Fortunat Goli; Brežice: P. Ambrož Remic, gvardjan, P. Joahim Košenina; Gorica: P. Aleksander Vavpotič, organist; Maribor: P. Juvenal Pichler, kapelan; Sv. Trojica: P. Kasijan Zemljak, vikarij; Brežje: P. Marijan Širca, superior, P. Henrik Damiš.

+ **Laško-liberalno gospodstvo v Pulju** se bliža svojemu koncu. Zdaj zboruje neki šestčlanski upravni odbor, ki se trudi, kako bi zamazal velike špranje v puljskem mestnem gospodarstvu. Zdaj se doznava, da mnogo hišnih posestnikov in prebivavcev, ki so bili zvesta opora liberalnemu režimu, že dve leti ne plačuje nobenih davkov! To se pravi, mestna uprava teh gospodov ni hotela nadlegovati s pobiro davkov in doklad. Tu se gre v prvi vrsti za najemarinjo, ki so jo posestniki od najemnikov seveda pobirali, toda niso oddali mestni blagajni. Mestna uprava zlasti pred slovitimi občinskimi volitvami ni svojih ljubljencev nadlegovala, mestna blagajna se je pa vsled tega in tudi drugih liberalnih nerednosti tako posušila, da celo mestnih uradnikov niso mogli koncem meseca točno izplačevati. Zdaj sicer plačujejo uradnike točno, dolgujejo pa raznim obrtnikom, podjetnikom in delavcem. »Upravni odbor« ne ve, kako bi si pomagal. Bližajo se vnovič občinske volitve. Ali naj z brezobzirno iztirjatvijo davkov vznevolji svoje volivce ali pa naj bodo čemu občinskemu svetu, ki bo gotovo štel več neitalijanskih in neliberalnih članov, zapusti žalostno dedščino zvožene občinske uprave?

+ **Za tajne svetnike** je imenoval cesar trgovskega ministra Fiedlerja, poljedelskega ministra Ebenhoča, ministra javnih del dr. Gessmanna, ministra Karola Praška, domobranskega ministra plem. Georgija.

+ **Katehetski shod in tečaj v Spljetu.** Dne 5. in 6. t. m. se je vršil v Spljetu naznanjeni katehetski shod, ki se ga je udeležilo okoli 100 duhovnikov. Predsedoval je kanonik Ribičič. Sv. oče je poslal sestanku apostolski blagoslov. O posameznih točkah so poročali razni veroučitelji ter so bili sprejeti razni sklepi glede verskega pouka v šoli in glede položaja veroučitelja. Dne 6. in 7. je bil katehetski tečaj. K istemu je prišlo mnogo gostov tudi iz Hr-

vatske, Bosne in Hercegovine. Vrstila so se razna zanimiva predavanja o predmetu. V sredo je bila skupna večerja v škofovskem semenišču. Navzočih je bilo okrog 30 udeležencev katehetskega sestanka. Slišalo se je več krasnih zdravic. Gostom iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine so pridelili prisrčne ovacije. Naglašalo se je tudi slovo med duhovščino in učiteljstvom.

— **Slovensko gledališče v Trstu.** Za predstoječo sezono prevzame »Dramatično društvo« v Trstu od »Tržaške posojilnice in hranilnice« gledališko dvorano v »Narodnem domu« v izključni najem, tako da bo »Dramatično društvo« v bodoče svobodno razpolagalo za gledališkimi prostori, kar bo gotovo važen faktor za nadaljni razvoj slovenskega gledališča v Trstu. Intendanca je angažovala za prihodnjo sezono doslej 14 moči, 8 igralcev in 6 igral, ki so večinoma izšli iz domače gledališke šole. Z ljubljanskega gledališča sta angažovana samo Verovšek in Danilova.

— **Naši telovadci na Goriškem.** Telovadni odsek v Mirnu na Goriškem jako živahno deluje. Dosedaj šteje že 40 članov, vsak teden ima dve redni vaji, katerih se udeležijo povprečno po 35 telovadcev. Ustanovil se je tudi ženski telovadni odsek, kar je posebno v Mirnu potrebno, ker imajo dekleta po dnevi delo, pri katerem se jako malo gibljejo. V kratkem se zidajo telovadnico. Dne 6. septembra priredi ta vrli odsek prvo javno telovadbo in mladeniški tečaj.

— **Zanimiva pravda med g. Dolničarjem in »Balkanom«.** O tej vesti se nam danes piše iz Trsta: Ni res, da se je pravda med »Tržaško posojilnico in hranilnico« in g. Dolničarjem, bivšim restavraterjem »Balkana«, v kateri je tožil poslednji prvo za odškodnino, nedavno končala. Res je pa, da je v prvi inštanci g. Dolničar propadel, dočim ni res, da je poslednji v drugi in tretji zmagal ter da dobi okoli 120000 K, kakor tudi ni res, da mora hranilnica plačati tudi pravdne stroške ter da bodo ti stroški znašali okrog 38.000 K. Res je le, da se nahaja omenjena pravda sedaj v drugi inštanci, ki je sklenila, zaslišati, prej nego izreče svojo razsodbo, razun ene priče tožiteljeve, še tri priče toženke ter dopustiti proti trditvam Dolničarjevemu nadaljni dokaz po listinah, predloženih od podpisane zavoda. Splošnovanjem za »Tržaško posojilnico in hranilnico« dr. Gustav Gregorin, pravdni pooblaščenec.

— **Romarski shod na Žalostni gori pri Mokronogu** se vrši 22. in 23. avgusta. Za sposednike je v obilici preskrbljeno.

Poroka na smrtni postelji. Težka ne-zgoda se je pripetila včeraj v Lloydovem arsenalu v Trstu. Pred delavnico števil. 3 v arsenalu je v gradnji parnik »Lemberge«, označen v registru gradenj ladjedelnice s št. 114. Na mostovju okoli parnika je včeraj proti poldnevju delal z drugimi delavci nek Anton Bertok, star 33 let, kotlar iz Kopra, stanujoč pri sv. Luciji pri Miljah. Nesreča je hotela, da se je spodrsnil in padel z višine 12 metrov. Obstal je na tleh kakor mrtev. Pritekli so njegovi tovariši in ga ponesli v bolniško sobo arsenala. Med tem so telefonirali na zdravniško postajo, od koder je kmalu potem prišel na lice mesta zdravnik z ambulančnim vozom. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico, kjer sta ga lečila v X. oddelku dr. Monti in Luzzatto. Poškodbe so jako težke in je malo upanja, da nesrečnež okrevaja. Strt mu je zatilnik, zlomljeni ste obe piščali, ima mnogo bunk in prask po obrazu, izlivanje krvi iz nosa in ust. Komaj razumljivo je izrazil željo, da bi videl svojo zaročenko, Antonijo Brajnik iz Milj. Ker ji je obljubil poroko, je hotel umiraje izpolniti svojo obljubo. Telefoniral se je po njo. Župnik bolnišnice je ponesrečenca previdel s svetotajstvom umirajočih in je naznanil Brajnikovi poslednjo željo njenega zaročenca. Ob 5. uri in pol se je vršila ganljiva ceremonija poroke ob smrtni postelji.

— **Velik požar.** V noči od ponedeljka na torek je v Kalcih, fare leskovške, pogorelo pet gospodarjev; hiše, gospodarska poslopja, krmo v kozolcih, žito je uničil ogenj. Sestemu gospodarju je zgorel kozolec. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Kostanjevice, Križevca, Leskovca, Cerkelj, Krškega in vojaška brigadna pod vodstvom nadporočnika Leskovic. Zmanjkalo je vode. Goreti je pričelo na kozolcu, na sumu je nek prismojen pijanček.

— **V mlaki je utonil** v Baču pri Zagorju, okraj Postojna, sedemletni Pavel Kirn.

— **Obesil se je v Podpeči hlapec** Alojzij Tavželj iz Vrbljenja.

— **Učiteljska vest.** Za provizorično učiteljico na Vojškem je imenovana gospodična Leopoldina Kogej, doslej v Št. Petru.

— **Kolodvore fotografirati** je z vojaških ozirav prepovedano. Ko je neki ama-

ter fotograf te dni hotel fotografirati graški južni kolodvor, mu je službujoči uradnik prepovedal in poklical celo stražnika, da je nastopil proti fotografu.

— **Nov hrvatski dnevnik v Ameriki.** V New Yorku je začel izhajati hrvatski dnevnik »Hrvatski Svijet«.

— **Toča v Spljetu.** Prošlo soboto je v Spljetu in okolici potokla toča. Napravila je veliko škodo na večjem delu Šolte, na zapadnem delu spljetskega polja in v Kaštelu Sućurcu.

— **Dalmatinski namestnik Nardelli** je odpotoval v Gastein, kjer ostane nekaj časa. Tam se snide z ministrskim predsednikom Beckom.

— **Samoumor domobranca.** V domobranski vojašnici v Zagrebu se je ustrelil pešec Stefan Bobek. Pravijo, da se mu je zmešalo.

— **Poizkušen samoumor.** Sedemnajst let stara S. K., hčerka pisarniškega sluga v Zagrebu, je izpila z namenom, da bi se zastropila, količino terpentinovega olja. Spravilo so jo v bolnišnico, kjer so ji izprali želodec.

— **Foedranspergov zaboj v Trstu.** Skrivnostni zaboj, v katerem se je svoj čas Foedransperg dal nesti v stanovanje kabinetnega kurirja Adolfa Rotmunda na Dunaju, da bi izvršil tatvino, so prepekljali v Trst.

— **Samoumor ženske.** Na Mrtvicah pri Leskovcu se je obesila 50 let stara Ana Katič. Omračil se ji je um.

Družinska Pratika za prihodnje leto 1908. je ravno kar izšla in se dobi odslej nadalje v Ljubljani v »Katoliški Bukvarni«, »Prodajalni katol. tiskovnega društva«, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in J. Kordik na drobno po 24 vin. izvod (pošta 10 vin. več), na debelo pa po 17 kron 100 komadov. — Založništvo razpošlje »Pratiko« brezplačno na ogled vsem našim društvom širom Slovenije, obenem pa jih naprosi, da seznanijo z njo vse svoje člane. Ko bi je katero naše društvo ne prejelo, naj jo kratkim potom zahteva po dopisnici, naslovljeni na založništvo »Družinske Pratike« v Ljubljani. — Na deželi se dobi naša »Pratika« v vseh knjigarnah in trgovinah. Koder je še ni, naj jo naši somišljeniki odločno zahtevajo. Ako bi je pa vkljub temu doma ne mogli dobiti, naj jo po več skupaj naroče v Ljubljani. — Pri nakupu naj vsak izrečno zahteva »Družinsko Pratico« s podobo sv. Družine in s krasnimi trobarvnimi slikami Lurške Matere božje, papeža in cesarja ter »Katoliške Bukvarne«. Edina ta »Pratika« je prava naša »Pratika«, katera naj najde letos pot v vsako slovensko hišo! Svoji k svojim!

Koroške novice.

k **Italijanski vojaški ubežniki ali ogleduhi?** Vojaške ubežnike, in sicer tri laške planiske lovce (bersaglieri) je orožništvo aretovalo na avstrijskem ozemlju v volajski okolici ter jih pripeljalo v Celovec, kjer jih je sprejela sodnija. Pravili so, da so posamično ubežali iz garnizije Carnia, ker jim vojaška služba ne diši. Ubežniki so v vojaški obleki brez orožja. Sodnija je uvedla preiskavo, ker nekateri mislijo, da so to ogleduhi. Slednji čas se pogosto ma dogaja, da se na Koroškem prijetje osebe iz Laškega smatrajo za ogleduhe, in na laški meji pa zopet tako ravna avstrijski pojaniki, samo s tem razlokom, da v obče vsak velja za ogleduha, če si le količkar hoče ogledati okolico. Tako sta bila pred kratkim dva duhovnika iz kanalske doline od karabinjerov aretovana kot ogleduha, ker sta z višine opozovala okolico blizu utrdb Chiusoforte. Pomagalo jima ni nič, rekoč, da sta samo prišla malo na sprehod čez mejo, dokler ni posegla vmes neka znana oseba, ki je tam doma.

k **Vlak je iz tira skočil** pri zadnjem naližu 7. t. m. pri Čačah v Ziljski dolini, ker je hudournik izpodkopal progo. To se je zgodilo že zvečer, pomožni vlak je pa prišel šele ob 3. uri zjutraj, ker so bile tudi telefonične žice pretrgane in tako ni bilo mogoče brzojaviti. Nesreča se ni prigodila druga nobena, kakor to, da so bili potniki preplašeni, ker jim je naenkrat prtljaga popadala na glave in se je vlak s sunkom ustavil.

k **Železniški čuvaj žrtev zločina?** Vlak je povozil 9. t. m. zvečer proti 9. uri železniškega čuvaja v Beljaku na prehodu celovške ceste čez tir. Bil je takoj mrtev. Kako da se je nesreča prigodila, ne ve nobeden pravo povedati. Vlakovo osebje je pravilo, da so zapazili ravno, ko je vlak na postajo vozil, kakor da bi dve osebi pahnile čuvaja na tir. V tem oziru orožništvo poizveduje, ker je mogoče, da je čuvaj žrtev zločina.

k **Samoumor radl bolezn.** V reko Glinjo pri Celovcu je skočil in utonil 8. t. m. 70letni Anton Rožanc, doma iz kotmarovaške okolice. Bil je v hiralnici v Celovcu ter je izvršil samoumor, kakor se domneva, radi bolezn. Svoji ženi, ki stanuje v Celovcu, je po dopisnici naznanil, da naj ga iščejo v Glini. — Ravno ta dan so pa v podstrešju neke hiše na Freudenberg-cesti v Celovcu našli mrtvo neko staro, ki je tam stanovala.

k **Pastir zgorel.** Zgorel je v Volinjaku pri Prevaljah 7. t. m. 75letni pastir Pavel Novak. Stanoval je namreč v precej oddaljeni koči, v katero je strela udarila in jo užgala.

k **Umrl je 7. t. m. v Podgorju** nadučitelj Izidor Wippel.

k **Nenavadni beg iz ječe.** V Kotičah na Zgornjem Koroškem je pobegnila iz ječe okrajne sodnije neka ženska vlačugarica in sicer skozi stranišče. Bila je radi vlačuganja nekaj dni zaprta ter bi morala čez par dni že prosta biti, pa le ni hotela počakati konec kazni in je rajši pobegnila na ta nenavadni način. Prijeten beg gotovo ni bil.

Ljubljanske novice.

lj **Velika slavnost gasilcev** se bo povodom cesarskega jubileja vršila dne 16. t. m. v Ljubljani. Spored je naslednji: Ob 10. uri dopolne bo daroval č. g. dr. Michael Opeka pred »Mestnim domom« sv. mašo in obhod po mestu. Ob pol 1. uri popoldne bo slavnostni banket v veliki dvorani hotela »Union«, ob 5. uri popoldne pa se bo vršila v »Zvezdi« javna tombola in veselica v korist društvenemu bolniškemu skladu. Mnogo gasilnih društev z dežele je že javilo svoj prihod. Slavnost bo sijajna prireditev našega domačega gasilstva, zato upamo, da se tudi ljubljansko občinstvo v največjem številu odzove vabilu prirediteljev slavnosti tukajšnjih gasilcev, saj je ljubljansko gasilno društvo v slučaju nesreče vedno brez razlike rado vsakemu prihitelo na pomoč.

lj **Umrl je včeraj** v tukajšnjem »Leonišču« škofjeloški zdravnik dr. Anton Arko, rodom iz Ribnice. Napravil si je neko tekočino za grganje, a jo pomotoma napravil tako ostro, da mu je tekočina tako hudo sežgala goltanec, da je vsled tega umrl. V petek se je še vesel sprehajal po Škofji Loki. Za dijaško ustanovo je zapustil 18.000 kron. Naj počiva v miru!

lj **Denarni pismonoša Šircelj**, ki je pobegnil iz Šiške ter se v Kanalu poizkusil ustreliti, se sedaj zdravi v goriški bolnišnici, odkoder se nam poroča, da bo Šircelj v par dneh zdrav, nakar bo izročen sodišču.

lj **Starosta slovenskih planincev umrl.** Umrl je danes v Ljubljani starosta slovenskih planincev gosp. France Kadilnik. »Slovensko planinsko društvo« v Ljubljani pozivlja svoje člane, da se polnoštevilno vdeležijo pogreba prvega društvenega dobrotnika, nastarejšega planinca in častnega člana gospoda Franceta Kadilnika, ki se vrši dne 14. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne.

lj **Pravda proti bikoborilcu Tiberio.** O tem se nam poroča iz Celja: V tej pravdi se ni šlo za to, da bi kdo Tiberiju dokazal, da je njegova stvar sleparija, ampak šlo se je le za plačo, ki bi jo naj dobil neki risar Loro. Ta je prišel dne 25. julija v Ljubljano službe iskat kot risar. Ker vidi plakate orjaka Tiberija, se temu ponudi za uslužbenca, ker zna več jezikov. Tiberio ga sprejme in mu daje nekaj kron in hrano za plačo. Loro mu pravi, da mu je v Celju in Gradcu vse znano, in da zna italijanski, nemški, francoski in slovenski. Zato ga Tiberio sprejme v službo za petnajst dni, ker Tiberio ne zna štajerskih deželnih jezikov. V ponedeljek, dne 27. julija, da Tiberio 100 K potrebno za predstave. Loro pa gre h krčmarju Kronawetterju, ki je res delal za Tiberija, kar je bilo potrebno. Loro pa je bil ves ta čas pijan; zato je Tiberio Loro v sredo, 2. julija, odpustil. Loro pa toži zdaj Tiberija za petnajstdnevno plačo po 6 K in tri odstotke obljubljenih provizij. Razne priče javljajo, da jim je še Loro dolžan ostal. Tiberio trdi, da Loro ni obljubil gotove plače, ampak le par kron in hrano, če bo dober. Končno je Tiberio vendarle obsojen, da mora plačati Loro 15 K. Zagovornik Lorov je bil dr. Vrečko, sodnik deželnosodni svetnik Erhatič. Obravnava je bila v ponedeljek, 10. avgusta, dopolne in popoldne.

lj **V nedeljo vsj v Zvezdo.** V Zvezdi so se že pričela dela za tombolo in veselico gasilnega in reševalnega društva. Postavljenih bo osem paviljonov, v katerih se bodo prodajale pijače, zgrade dve slaščičarni in eno kavarno. Zvezda bo električno razsvetljena in bo tudi razobešenih nad 500 lampijonov. Tombolne karte se dobijo po trafikah le še do sobote dopolne, potem jih bodo pa prodajali postrešč-

ki in gasilci. Dobitki so že razstavljeni v Prešernovih ulicah v trgovini Gričar in Mejač. Dobri strelci in lovci bodo lahko pokazali tudi svojo izurjenost v streljanju, ker bo postavljeno strelišče, kjer se bodo za dobre strele dobili dobitki. Vsakdo se lahko popelje tudi v Ameriko na pravem ameriškem vrtiljaku, ki je v ta namen bil naročen za Amerike. Kdor hoče pa vedeti še za druge zabave in razvedrila, naj pride sam si jih ogledat.

lj **Poroka.** Gospod Lovro Scalier iz Pulja se je poročil z gospodično Ivko Borštnik v Ljubljani.

lj **Cirkus Villand**, ki pride v kratkem v Ljubljano, je znan posebno pod imenom »Bratje Villand, kralji klovnov«. Navadno igra ta cirkus v Budimpešti, ima veliko število krasnih konj, štiri slone, veliko skupino japonskih medvedov in okolu sto umetnikov in umetnic.

lj **Pasji kontumac** je zopet do preklica proglašen v Ljubljani, ker se je dognala steklina pri nekem psu, ki je po Viču in Glincah in skoro gotovo tudi po Tržaški cesti več psov ugriznil.

lj **Beg iz garnizijskega zapora.** Včeraj ob 4. uri popoldne sta pobegnila iz tukajšnjega garnizijskega zapora 24 let stari infanterist 27. pešpolka Franc Hammerl in 25 let stari infanterist 83. pešpolka Leopold Otton Flasch z Dunaja. Pobegnila sta proti Štepanji vasi.

lj **Za ameriškega agenta ga je imel.** Včeraj se je iz Amerike povrnivši Lovro Gorjup iz Viča z izvoščekom pripeljal v neko gostilno poleg kemične tovarne, kjer je govoril z neko uradnikovo vdovo, ki ima tudi svoje otroke v Ameriki. Skladiščnik v kemični tovarni Jožef Dürnplaz je nahrulil Gorjupa z ameriškimi agentom, kar je tega tako razburilo, da je vstrelil s samokresom v Dürnplaza in ga zadel v glavo. Dürnplaz je moral v deželno bolnišnico, Gorjupa pa še iščejo.

lj **Pogreša se 14letni Feliks Čepelnik**, ki je bil do minolega tedna v varstvu pri Andreju Kregarju v Vižmarjih št. 59. Deček je za svojo starost majhen, je brez dokumentov in je videti nekoliko bedast. Kdor ga dobi, naj sporoči o njem županstvu v Št. Vidu.

lj **V deželno bolnišnico** so prepeljali delavca Ivana Božjaka, ki je padel v rudniku v Trbovljah kakih 30 m globoko, ter se po celem životu močno poškodoval.

lj **Dober gost.** Ko je prišel včeraj v Kovačevo gostilno v Kolodvorskih ulicah popit nek tujec vrček piva in ga plačal z bankovcem za 20 K, je, ko mu je natakara dala drobiž nazaj, vzela drobiž in bankovec, potem pa jo odkuril iz gostilne.

lj **Umrl je so: Ivan Selan**, skladiščni mojster, 37 let, Dovožna cesta 2. — Ana Frieda, godbenega podčastnika hči, šest mesecev, Metelkove ulice 2. — Karol Jelnikar, delavčev sin, 2½ leti. — Fran Brodar, kamenolom, 53 let. — Terezija Gregorčič, posestnikova žena, 33 let.

lj **Našel je gosp. Anton Turk**, knjigovez na Dunajski cesti denarnico z manjšo vsoto denarja, ki se dobi v njegovi prodajalnici.

lj **Izgubljeno in najdeno.** Sluga g. H. Schauerl je izgubil zlato brožo, vredno 16 K. — Delavka v Katoliški tiskarni, Klementina Zlatičeva, je našla srebrno žensko uro, c. kr. orožniški nadporočnik g. Fran Hadriger pa žensko ročno torbico z srednjo vsoto denarja.

Razne stvari.

Zrakoplov Edisonov. Edison je povabil sedaj v Ameriki se nahajajočega zrakoplovca Farmana, naj ga obišče. Farmanu je Edison pokazal načrte za vdljiv zrakoplov, kakršnega si je zamislil Edison. Farman izjavlja, da bo Edisonova iznajdba prekosila vse iznajdbe na tem polju.

Skoplje v ognju. Polovica mesta Skoplje je pogorelo. Skode je tri milijone kron. Posebno oškodovani so turški prebivalci.

Mesto bodo dražili! Ruski listi naznanjajo, da se vrši dne 3. oktobra t. l. javna dražba mesta Beresovka v guberniji Elizabetgrad. To je namreč predlagal odeski trgovec Anatz, kateremu mesto dolguje četr milijona rubljev. Ker ima to mesto še druge dolgove in jih plačati ne more, se bo poleg 12.000 juter zemlje dne 3. oktobra na javni dražbi prodalo.

Svetovna razstava bo v Bruselju leta 1910.

— **Suša v južni Italiji.** Tudi v južni Italiji vlada velika suša. Nekateri kraji so čisto brez vode. Vodo privvažajo na parnikih iz severne Italije.

Za ženinom v smrt. Hčerka nadinženirja državnih železnik, 21letna Marija Knikiča, je bila zaročena z majorjem Adolfom Kautnyjem, ki je te dni nenadoma obolel na slepem črevesu in umrl. Nestvo je to tako užalostilo, da se je zastropila.

Morilec pred kinematografom. Poročali smo, da sta v Parizu bankirja Remyja

umorila in oropala njegova služabnika. Sluga Courtois je že priznal umor ter je opisal, kako je s tovarišem Renardom izvršil umor. Renard trdovratno taji. Sedaj je sodišče poklicalo na pomoč kinematografično umetnost. Uredili so sobo natančno tako, kakršna je bila bankirjeva soba v noči umora, Courtois in neki detektiv, ki je predstavljal Renarda sta napadla tretjega, ki je predstavljal bankirja, vrgla ga iz postelje, obdelavala ga navidezno z bodalci in truplo spravila v tak položaj, v kakršnem so dobili umorjenega bankirja. Vse to je posnel kinematograf. Sedaj nameravajo Renarda pripeljati pred ta kinematografični posnetek ter upajo, da bo to nanj tako strašno uplivalo, da ob strahu, ki ga bo prevzel ob tej krvavi realistici, prizna umor.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Telefonska in brzolavna poročila.

NEMCI PROTI SLOVENSKEM DIJAKOM.

Velikovec. Velikovski hajlovci hočejo izposlovati prepoved slovenskega dijaškega sestanka in veselice. Imeli so o tej zadevi občinsko sejo. Nagele se je peljal v Celovec. Okrajni glavar je proti prepovedi. Abiturientom in drugim dijakom svetujemo, da se pri prihodu na mesta zadržijo popolnoma mirno in prezirajo eventualna izzivanja.

VELESRBSKA ZAROTA.

Obtežilni material proti srbski vladi? — **Kralj Peter dementira v angleških listih.** — **Novo aretacija v Bosni.** — **Kompromitirani poslanci.**

Zagreb, 12. avgusta. Preiskovalni sodnik je Nastiča včeraj dve uri zaslišal. Zaslišavanja se bodo nadaljevala. Sodnik neumorno dela in je spravil na dan mnogo obteževalnega materiala proti oficijelni Srbiji. Soudeležnikov zarote iščejo tudi v Bosni in v Novem Sadu, kjer se pričakuje mnogo aretacij. V zaroto je vpleten tudi saborski poslanec dr. Krasojevič iz Karlovca.

London, 12. avgusta. Srbski kralj Peter je tukajšnjega poslanika naprosil, naj Nastičeve trditve o njem v angleških listih dementira kot absurdne laži.

Budimpešta, 12. avgusta. Komunike ogrske vlade konstatira, da niti Weckerle niti kak drug član vlade ni ne cesarju ne baronu Aehrenthalu poročal o vele-srbski propagandi, ker stoji vlada na stališču, da se ima cela zadeva vršiti zgolj sodnijskim potom. Preiskave in izpovedanja glede velesrbske propagande so se začela in vršila neodvisno od odkritij Nastičevih, še predno je objavil svojo brošuro.

SESTANEK KRALJA EDVARDA ANGLEŠKEGA Z NAŠIM CESARJEM.

Ischl, 12. avgusta. Kralj Edvard je dospel semkaj točno ob 9. uri dopolne. Cesar Franc Josip I. ga je čakal v angleški maršalski uniformi. Kralj Edvard je bil odet v maršalsko uniformo. Vladarja sta se pristrčno pozdravila. Po vsprejemu se je kralj Edvard podal k cesarju v vilo, da mu čestita k šestdesetletnici vladarstva. Ob 1. uri se je vršil dejener, popoldne pa se vršita medsebojna obiska. Vreme je deževno.

NEMŠKI PRESTOLONASLEDNIK V ISCHLU.

Ischl, 12. avgusta. Semkaj dospe tudi nemški prestolonaslednik, da čestita cesarju Francu Jožefu k 60-letnici.

DELAVSKI NEMIRI NA FRANCOŠKEM.

Paris, 12. avgusta. V Besanconu je prišlo med štrajkujočimi delavci in oboroženo možjo do spopada. Vojaštvo je moralo streljati. En pomočnik, en vojak in dva orožnika sta ranjena.

PRESTOLONASLEDNIK PRI ZEPPELINU.

Stuttgart, 12. avgusta. Nemški prestolonaslednik je obiskal grofa Zeppelina in se z njim eno uro pogovarjal.

VZNEMIRJAJOČE VESTI IZ PERZIJE.

Washington, 12. avgusta. Ameriški poslanik je iz Täbrisa svoji vladi sporočil, da so pristaši šahovi streljali na ameriški konzulat in razstrelili zastavo Združenih držav. Ustrelili so tudi nekega moža, ki je stal pred konzulatom. Treba še konstatirati, ali je bil to slučaj ali je bil napad namenoma vprizorjen. Položaj v Täbrisu da je zelo opasen.

EDEN IZMED SULTANOVH LJUBLJENCEV.

Carigrad, 12. avgusta. Tukaj bivajoči Negi Melhame, bivši sultanov negova-

rec, ki je lani v Parizu v tajni misiji potrošil tri milijone frankov, je zbežal v avstrijsko poslanstvo, ki ga pa ni sprejelo, ampak ga izročilo turški policiji. Negi je bil svojčas šef tajnih spionov.

ITALIJANSKI VOJNI MINISTER NA INSPEKCIJSKEM POTOVANJU.

Rim, 12. avgusta. Italijanski vojni minister Casana se z generalnim ženijskim nadzornikom nahaja na inspekcijskem potovanju ob zahodni meji. Ni izključeno, da bo obiskal tudi trdnjave na meji ob Avstriji.

Materam! Mleko v mestih je navzlic visoki ceni in policijskem nadzorstvu le jako redko prosto bakterij, pač pa je mnogokrat popačeno in pred vsem drugim za dojenčke ni enakomerno dovolj. Kaj naj torej mati stori, katera iz kakoršnihkoli vzrokov ne more dobiti sama? Skrbi naj za mlečno hrano, katera ima vse za prospeh nežnega deteta potrebne sestavine. Te res mnogozahtevne pogoje izpolnjuje že kmalu 50 let preskušena in staroznana Nestléjeva otroška moka, ker vsebuje povsem bakterij prosto, polnomastno alpsko mleko v dovoljni množini, tako, da se potrebuje za nje prireditev le vode. Ena porcija zadošča za najmanj 25 južn, dobi se v vsaki lekarni za 1 krono 80 vin. 1611

Brivski pomočnik

zanesljiv, vreden in za moška dela sposoben, se sprejme takoj v službo. Plača po dogovoru. — Več se poižve pri g. **Ivanu Kastelio-u**, brivskem mojstru, **Florjanske ulice št. 25.** 1949 1-1

Glavna zaloga:
lekarna Ub. pl. Trnkóczy
:: Ljubljana. ::

Specialiteta za kadilce.

Primarius
dr. V. GREGORIČ
Ljubljana

kronska
ustna
voda

EUODIN

(Zakonito zavarovan.)

Specialiteta za kadilce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga:
lekarna Ub. pl. Trnkóczy
:: Ljubljana. :: 1898 6

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736 0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	733'3	19'3	sl. jzjah.	jasno	
12	7. zjutr.	34'0	16'5	sr. svzh.	obl.	2'9
	2. pop.	34'5	14'4	sr. jvzh.	dež.	

Srednja včerajšnja temp. 19'7°, norm. 19'2°.

TRŽNE CENE.

Budimpešta 11. avgusta.

Pšenica za oktober	11'02
Rž za okt.	9'20
Oves za okt.	8'11
Koruza za maj 1. 1909	7'16

Efektiv: 5 ceneje.

1956

Tvrška Franc Ks. Souvan javlja tužnim srcem, da je njen dolgotrajni prijatelj in zaslužni sotrudnik gospod

Franc Kadilnik

danes zjutraj v starosti 83 let mirno preminul.

Bodi mu blag spomin!

V Ljubljani, 22. avgusta 1908.

1957

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njegov velezaslužni častni član in požrtvovalni dobrotnik, gospod

France Kadilnik

danes, dne 12. avgusta, ob pol 6. uri zjutraj, 83 let star mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši dne 14. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne iz Leonišča na pokopališče k sv. Krištofu.

Ljubljana, 12. avgusta 1908.

1951

Marija Mayer roj. **Arko** naznanja v svojem ter v imenu vseh drugih sorodnikov vsem znancem in prijateljem prežalostno vest, da je njen srčno ljubljani, nepozabni brat, ozir. svak, stric in prastric, gospod

dr. Anton Arko
okrajni zdravnik

po kratkem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, dne 11. avgusta 1908 ob 3. uri zjutraj v Ljubljani (Leoninum) v 62. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pozemski ostanke dragega preminulega se v sredo, dne 12. avgusta, ob 2. uri popoldne iz Leonišča v Ljubljani po svečanostnem blagoslovljenju z mrtvaškim vozom prepeljejo v Škofjo Loko ter isti dan po zopetnem blagoslovljenju ob 5. uri popoldne na ondodnem pokopališču položijo k zadnjemu počitku.

Sv. zadušne maše se bodo darovale v župni cerkvi v Škofji Loki.

V Škofji Loki, 11. avg. 1908.

1955 1-1

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja žalostno vest, da je njegov mnogoletni redni član, gospod

Fran Kadilnik
zasebnik

danes ob 7. uri zjutraj po dolgi bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 83. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Truplo pokojnika bo v petek, dne 14. avgusta, ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice v Leonišču na pokopališče k sv. Krištofu prepeljano in ondi v društveno rakev k večnemu počitku položeno.

Draga pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, 12. avgusta 1908.

KINEMATOGRAF

The Royal Wonder Bio
The greatest Bio-Theater of the world,
Vsak dan velika
predstava
v Lattermannovem drevoredu.

Vsake tri dni nov spored.

Začetek ob polu 9. zvečer. — Ob nedeljah in praznikih tudi popoldne ob 4. uri.

Cene: Loža za 4 osebe 6 K; fotelj 1-60 K; I. prostor 1-20 K; II. prostor 80 v.; III. prostor 60 v.; IV. prostor 40 v. 1889 10

L. Geni ravnatelj.
M. Gavrič poslovođa.

Velika zaloga oblek za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Kupi se takoj sidro (Anker)

že rabljeno, toda dobro ohranjeno

Ponudbe je pošiljati direktno na naslov: **J. M. Fink's Eidam, Dol pri Ljubljani.** 1953 1-1

Stanovanje

za takoj ali za 1. november išče mirna stranka. — Naslov se izve pri upravi lista. 1950 3-1

Sprejme se takoj 1954 3-1

1 mizarski pomočnik in 1 vajenec

pri mizarskem mojstru **Ivanu Goltes, Spodnja Šiška št. 44.**

Pohištvo na prodaj:

2 lepu postelnjaka, 2 nočni omarici, 1 umivalnik s črno marmornato ploščo in zrcalom. 1952 1-1

Sv. Petra nasip št. 67, I. nadstropje, desno.

Išče se več 1909 5-5

mesar

ki bi mogel kot poslovođa samostojno voditi ves mesarski posel. V slučaju prevzetja cele obrti treba položiti 200-300 K varščine. Zahtevajo se spričevala o usposobljenosti za ta obrt ter o lepem vedenju. Neoženjeni prosilci naj se obrnejo na: **Patrizio Gluščević-a**, trgovca v **Metkoviću, Dalmacija**, kjer se izvedo podrobni pogoji.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke, zarezane strešnike (sistem Marzola) (za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varne proti nevihti).

Portland-cement najboljše vrste, peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Podružnica v Spjjetu. Delovska glavnica 1 K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica v Celovcu. Rezervni fond 1 K 200.000.

Dr. Murščevo slavnost.

Sv. Bolfenk pri Bišu, 10. avg. Dr. Josip Muršec, rojen leta 1807. v Bišu, pozneje profesor veronauka in slovenščine na državni realki v Gradcu, bil je ljubljenec Slovenskih goric, vzoren rodoljub, sloveč slovenski pisatelj in mnogo let eden najpljivnejših slovenskih prvobornikov. Mnogobrojni častilci njegovi so hoteli proslaviti njegov spomin ter so sklenili ob stoletnici njegovega rojstva vzditi v njegovo rojstno hišo spominsko ploščo. Včeraj so jo slovesno odkrili. Ob tej priliki so priredili svečanost, kakoršne naše prelepe Slovensko gorice že dolgo, dolgo let niso videli. To je bil nad vse sijajen in veličasten dan, ne le za Biš, dr. Murščevo rojstno vas, temveč za vso bližnjo in daljnjo okolico. Brez vsake šumne reklame zbrala se je ogromna množica ljudstva iz vseh Slovenskih goric, najlepše znamenje, kako gorko narod dr. Muršeca ljubi in ceni njegove neveniljive zasluge! Slovesnost sama izvršila se je po sledečem vzporedu:

Ob 10. uri je bila cerkvena vzporednost. Cerkveni govor je imel dr. Anton Medved, profesor iz Maribora, v katerem je po svetopisemskem reku: »Hvalimo sloveče može! Njih trupla počivajo v miru, a njih spomin živi od roda do roda.« vnel k posnemanju blagodejnega Murščevega delovanja v verskem in dobrodelnem oziru. Po propovedi je imel ob asistenci sosednih gospodov duhovnikov sv. mašo. Popoldne po večernicah je šla nepregledna procesija ljudstva iz krasne župnijske cerkve na pokopališče k grobu dr. Muršeca. Tam je molil domači g. župnik Josip Vodošek sv. križev pot za pokojnika, vrli zbor iz Št. Jurija v Slovenskih goricah je pa zapel prekrasno nagrobnico. Potem se je podala ogromna množica tje dol v Biš pred rojstno hišo dr. Muršeca. Vsa vas je bila v zastavah. Ob cesti so bili postavljeni ponosni mlaji, mnogo slavolokov je pozdravljalo oduševljeno ljudstvo. Pred rojstno hišo je imel slavnostni govor dr. Karol Verstovšek, profesor v Mariboru, v katerem je opisal preobilne dr. Murščeve zasluge glede na njegovo delovanje kot slovenski pisatelj, narodni buditelj in bojnik za pravice slovenskega naroda; dr. Muršeca moramo prištevati najslavnejšim svojim rojakom; njegovo delovanje je bilo merodajno, raditega bo tudi njegov spomin trajen in slava njegova neminljiva med slovenskim ljudstvom. Po slavnostnem govoru je padla zavesa raz spominske plošče. Viharno zadonijo slava-klici na dr. Muršeca. Navdušenje je bilo splošno. Dijak F. Fras je potem deklamiral Koseskijevo pesem »Kdo je mar?«, Marijanica Blumer pa Gregorčičevo »Kmetški hiši«. Šentjurski pevski zbor je zopet zapel dve pesmi z mojstrsko dovršenostjo. Spominska plošča je priprosta, a se kaj lepo podaja čedni hiši Muršec-Zivkovi, koji se takoj že od zunaj pozna, da v njej prebiva blagostanje. Napis v zlatih črkah na plošči je sledeči:

V tej hiši se je rodil

dr. Josip Muršec,

cvet slovenskega duhovstva, eden najzaslužnejših slovenskih rodoljubov.

—o—

Postavlja domovina cela

Na rojstni dom Tvi spomenik kamnen, Pomnik Tvoj prvi: Tvoja dela, Ki vek ne vniči njih noben!

Od rojstne hiše dr. Muršeca v Bišu vrnila se je večina zbranega ljudstva k Sv. Bolfenku na prostoren in zelo okusno okrašen vrt Horvatove gostilne. Žal, da je bil za toliko množico premajhen! Razvila se je potem prav živahna priprjetna veselica, ki je bila pravo narodno slavlje. Šentrupertska vrta godba je marljivo igrala, vmes se je pa čulo narodno petje, kakoršno je le v Slovenskih goricah doma. Oglasil se je večkrat mlad šentlenarski pevski zbor, ki obeta s svojimi močmi velike uspehe; naravnost očaral je pa občinstvo že prej navedeni mešanji zbor iz Št. Jurija pod izbornim vodstvom g. kapelana Bosina. To so tako izvežbani glasovi in pojejo tako precizno, da se je čula na več straneh hvala: Ta zbor nas spominja na Slavjanskija v mariborskem »Narodnem domu«! Vrtna veselica je trajala več ur. Vsak se je z iste ločil radostnega in zadovoljnega srca. Z njo se je krasno završila slavnost, ki bode ostala vsej velikanski množici navzočih v najprijetnejšem spominu ter bo še dolgo oživljala spomin na napozabnega dr. Josipa Muršeca.

Veliki delavski shod.

Za draginjsko doklado tobačnemu delavstvu.

Včeraj zvečer se je vršil shod ljubljanskega krščansko-socialnega delavstva v prostorih »Uniona«. Bilo je navzočih več kot 300 delavk in delavcev. Shod otvori Čatar in predstavi zastopnika oblasti. Namen shodu je, posvetovati se o odpomokih proti sedanji draginji. Župnik Brenc iz Preske se prisrčno zahvaljuje delavstvu za simpatije, ki jih izkazuje štrajkujočim sotrpinom v medvoški in vevški papirnici. Nato se prebere prošnja za draginjsko doklado, ki se bo po državnem poslancu Gostinčarju predložila pristojni oblasti. Prošnja se glasi: »Na shodu »Podpornega društva« in krajevne skupine avstrijske krščanske zveze tobačnih delavcev in delavk v ljubljanski c. kr. tobačni tvornici se je soglasno sklenilo, da se vložijo sledeča prošnja: Sedanja draginja v Ljubljani je izredna in taka, kakršne ni morebiti nikjer drugod v naši državi, če izvezamo kopalniške in letoviške kraje v sezoni. Izredno so draga stanovanja, dražja kakor v večjih mestih. Grade se v mestu namreč hiše z velikimi stanovanji, ki jih delavstvo ne more plačevati, na manjša stanovanja pa nihče ne misli in ker ni zadostno malih stanovanj, so zato neprimerno draga, ker se zelo iščejo. Poleg dragih stanovanj pa vlada na ljubljanskem trgu neizmerna draginja. Mleko, ki je prej stalo 16 vinarjev, stane zdaj 20 vinarjev, a tudi ostala živila so grozno draga. V seji ljubljanskega občinskega sveta dne 21. julija 1908. je naglašal občinski svetnik Mayer, da še v Londonu ni take draginje, kakršna vlada v Ljubljani. Na to upliva tudi dejstvo, da prihaja na ljubljanski trg vedno manj živil, ker se po vedno razvijajošji gospodarski organizaciji kmečkemu stanu razpečavajo kmečki pridelki na svetovnem trgu. Delavstvo se v sedanjih razmerah ne more preživiti in je z redkimi izjemami zadolženo. Ker ne izhaja s svojim zaslužkom, je navezano veliko delavstva na postranske zasluge. Izredno draginja je priznala tudi c. kr. vlada, ki je pomaknila ljubljansko uradništvo v II. aktivitetni razred. Z ozirom na navedeno ponovno prosimo: Dovolj naj se ljubljanskemu c. kr. tobačnemu delavstvu draginjska doklada, ki naj bi znašala najmanj 25 odstotkov plače.«

Ta sestava prošnje se je soglasno odobrila. Nato je govoril F. Terseglav. Izhajajoč iz draginje in slabega gmotnega položaja delavstva, je med vzroki navajal razum običeoskoparskih razmer tudi pomankanje smisla za organizacijo. Nato je podrobno izvajal, kako organizacija, ki je med vsemi družabnimi organizacijami najvažnejši, delavca vzgaja k inteligentnosti, mu razširi duševno obzorje, mu daje odporne moči in ga povzdiguje, da ni samo, ampak se tudi zaveda, da je več kot pridobitni činitelj v gospodarskem življenju, ki ga zgolj izrabljajo. Pravega prepričanja zato v delavskih vrstah večkrat ni, ker niso delavske sile in sposobnosti združene v smotretnem organizmu. To mora naš cilj biti: Postaviti socialni demokratijski nasproti trdno organizacijo, da se na ta način omogoči pošten boj načel! (Veliko odobravanje.) Medsebojno sumničenje in pretnje, da bomo drug drugega ugonobili, ne morejo priversti do cilja. Krščansko-socialna in socialno-demokratska organizacija morate v tem oziru delati druga drugi v roko, da izginejo vmesni elementi, neorganiziranci, šmarocerji v družabnem organizmu. Tako bomo ustvarili vesel, življenja in boja željni naraščaj — govornik opozarja na delavsko mladino na deželi, ki je organizirana v telovadnih odsekih — ki bo v organizaciji vztrajal, tudi če se semtertja kaka akcija, kako gibanje ponesreči in razbije ob nepremagljivih ovirah. Govornik izvaja dalje, v čem obstoji tista čudovita sila organizacije, podobna življenjski v organizmu, in konča z željo, da bi ljubljansko tobačno delavstvo, kakor doslej, tudi zanaprej korakalo v naši krščansko-demokratijski organizaciji kot predčeta, kot njega elita! (Veliko odobravanje in pritrdjevanje.)

Nato zaključil Čatar lepi shod, povdarjajoč še enkrat potrebo draginjske doklade, posebno v oigled temu, da tobačno delavstvo državi pripomore do največjih dohodkov.

Glasovi odvetniških in notarskih uradnikov.

Občni zbor odvetniške zbornice kranjske sklenil je dne 19. junija 1907, da se uvede z dnem 21. julija 1907 popoln nedeljski počitek po odvetniških pisarnah v Ljubljani in Novem mestu, po drugih pisarnah na deželi pa, kakor hitro ga uvede

Jejo tudi c. kr. notariji. Dasiravno je dalje kranjski notarski kolegij sklenil na svojem občnem zboru dne 15. decembra 1907, da se uvede po vseh notarskih pisarnah popoln nedeljski počitek pod pogojem, da isto storijo vsi odvetniki kranjski in sta se sklepa obeh zbornic javno publicirala, ob enem pa tudi od zbornic notarjem in odvetnikom sporočila, še kljub temu nekateri gg. odvetniki in notariji, tako v Ljubljani, kakor po deželi, svojih pisarn nimajo ob nedeljah ne le zaprtih, marveč silijo direktno uradništvo ob nedeljah v pisarne. Žalibog so naši tovariši toliko brezčutni, da poedinih slučajev ne javijo društvu in tako ovirajo društvno delovanje. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko se ni ustanovilo z namenom, neopravičeno nad šefi zabavljati, marveč njegov namen je pospeševati stanovske koristi s stvarnim in inicijativnim posredovanjem med šefi in njihovimi uradniki v perečih stanovskih vprašanjih.

Društvo je posredovalo pri odvetniških in notarski zbornici, da naj izvedete svoja sklepa. Zvedelo je, da sta na to obe zbornici svojim članom zaukazali izvrševati sklepa zbornic. Stvar uradništva je sedaj, da pazi, da se bode nedeljski počitek tudi strogo izvrševal. Uveden je popoln nedeljski počitek, to se pravi, ob nedeljah mora pisarna biti zaprta uradništvo in strankam. Ako se pa kateri od šefov ne more premagati in hoče tudi v nedeljo nekaj uric prebiti med zaprašenimi stenami, prosto mu pri zaprtih durih. Le on sam sme vedeti, da je v pisarni, drugi ne. Vsakdo, ki si tolmači nedeljski počitek drugače, dela proti sklepom zbornic.

Da pa bode mogoče našemu društvu proti takim neposlušnim gg. šefom nastopiti na kompetentnem mestu, je dolžnost vsakega tovariša, da poroča društvu, kako se izvaja pri njem nedeljski počitek.

Ravno tako je z dopustom. Čakali smo, misleči, da se gg. šefi saj v zadnjem letu, ko še zamorejo ukrepati o tem prostovoljno, vendar spoprijaznijo z željo uradništva in mu privoščijo nekaj počitnic. Utemeljevali smo svojo zahtevo po primernem dopustu javno po slovenskih časopisih — prosili smo, in kaj smo dosegli? Ničesar! Ostali so trdi, prostovoljno nočejo nam ničesar dati. Na zadnjo uro jih je spomnilo naše društvo še enkrat na željo uradništva po dopustu že v tekočem letu.

Dne 1. avgusta t. l. poslalo se je na vse odvetnike in notarje vojvodine Kranjske sledeči dopis: »Vaše blagorodje! Ozirom na dejstvo, da se večina p. n. gg. šefov odvetnikov in notarjev prostovoljno še ni odločila dati svojemu uradništvu v tekočem letu primernih počitnic, in to kljub temu, da smo javno prosili za uvedenje dopusta in to svojo prošnjo v obeh slovenskih dnevnikih dne 13. junija t. l. in pod glasovi odvetniških in notarskih uradnikov v »Novi Dobi« utemeljili in opravičili, šteje si podpisano društvo, v kojem je združeno vse odvetniško in notarsko uradništvo vojvodine Kranjske, v svojo dolžnost, opozoriti tem potom p. n. gg. šefe, da je »zakonska predloga trgovskih pomočnikov in zasebnih uradnikov« sprejeta v zadnjem zasedanju tudi v zbornici in da bo s sankcijo zakona, dopust za ta dva stanova, med koja smo všteti tudi mi, postavno uveden.

P. n. gg. šefi imajo torej slednjič priliko pokazati javnosti s prostovoljno uvedbo sicer za bodočnost zakonitim potom zasigurnega dopusta, da niso samo plančani zagovorniki ljudskih pravic, marveč tudi moderni zastopniki svojega stanu ter poznavatelji socialnega toka.

V nadi, da to našo uljudno opozoritev v slučaju, ako za Vaše blagorodje ni bila potrebna, oprostite, v nasprotnem slučaju pa blagohotno upoštevate, beležimo...« Javnost sodi!

Esperantski kongres.

V Draždanih se vrši od 16. do 22. avgusta t. l. četrti mednarodni esperantski kongres. Odlikuje se ta kongres od svojih predhodnikov po visokem protektorju v osebi saksonskega kralja Friderika Avgusta, po svojem častnem predsedstvu in odboru, ki štejeta, všteti vse saksonske ministre, 81 najodličnejših mož. Kot dober omen se smatrajo raznovrstne oficielne podpore, kakor slede:

S kraljevim dovoljenjem se igra Goethejeva »Ifigenija na Tavridi« (v esperantskem jeziku) v kraljevi dvorni operi. Ta točka pomenja v umetniškem oziru višek kongresov; saj sodelujejo sami priznani igralci, godbeni del pa vodi sam generalni godbeni ravnatelj, tajni svetnik pl. Schuch. Naučno ministrstvo in ministrstvo za notranje zadeve odpošljeta oficielna zastopnika, država je prepustila za kongres tehnično veliko šolo, 24 redarjev, ki

so zmožni esperanta, je kongresistom na razpolago, ravnotako mestna železnica.

Kongres poseti tudi izumitelj jezikov, dr. Samenhof. Iz obširnega sporeda navajamo posamezna zasedanja, kakor zasedanje prevajalcev sv. pisma, mednarodnega društva znanostij; tiskarjev, redarjev, stenografov, pacifistov, udov rdečega križa, zdravnikov, juristov, dijakov, trgovcev, učiteljev, lekarnarjev, zobozdravnikov, šahistov, zastopnikov vojske in mornarice, prostozidarjev, slepecev itd. Preporne jezikovne točke, posebno glede reform, ima rešiti poseben odbor, »lingva komitato«. Sploh na programu ni razprav o političnih, verskih in jezikovnih zadevah, kakor je tudi prav. Saj je glavni cilj kongresov, kakor piše priznan esperantist, »podati dokaz, da se je esperantu posrečilo že v veliki meri premagati težkoto, da morejo vsi narodi na svetu z isto lahkotjo rabiti to vezajoče sredstvo brez kakega nesporazumljenja. Cilj naših kongresov je torej predvsem v bistvu propagandične narave; kongresi morajo pokazati javno za dejstva, da je problem svetovnega jezika že rešen...«

Po kongresu se nastani mnogo udeležencev v »esperantski vasi« pri »belem jelenu« v bližini Draždian. O izidu kongresa hočemo poročati natančneje.

Ob tej priliki opozarjamo na »Slovenski esperantski krožek«, ki daje radevolje pojasnila glede učil in ki razpošilja zastoj vsem, ki se zanimajo za svetovni jezik, tozadevne brošurice in letake, ter na slovensko esperantsko slovnico, ki izide takoj, kakor hitro se oglasi dovolj naročnikov. Podprite to novo podjetje z mnogostevilnimi naročili, da se razširi esperanto tudi med Slovenci (knjiga bo stala približno 2 kroni ter se razpošiljala po poštнем povzetju); to je velikega pomena za naš majhen narod, ker le tako zaslovi med drugim naša procvitajoča književnost čez ozke domače meje. Da omogočite izdajo te prepotrebne knjige, pošljite nemudoma svoj naslov kot naročnik na imenovani krožek (Juršinci pri Ptujju, Štajersko), četudi ne nameravate postati esperantist.

Na neko posestvo v Slavoniji se sprejme za boljšo hišo izurjena

kuharica = gospodinja.

ali v kuhi dobro izurjena 1929 5—4

Na razpolago jej je kuhinjska dekla. Plača 36 kron mesečno. — Ponudbe s spričevali in sliko na upravo „Slovenca“.

Iz proste roke se proda 1928 3—2

posestvo v Vižmarjih št. 61

pošta Št. Vid nad Ljubljano. Lepa zidana hiša tik glavne ceste z vpeljanim vodovodom, pripravna za gostilno, trgovino, posebno pa za kakega peka, ker daleč na okrog ni nobenega. Ima lepo dvorišče, na dvorišču močno obokan hlev in veliko šupo. Okoli hiše je velik, z mrežo ograjen vrt, oziroma njiva, in še posebej ograjen vrt za zelenjavo z lepo poletno hišico.

Ustna ali pismena pojasnila daje posestnik ravno tam.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo. Najmilejše milo za kožo. 67/ 40-19

Zastoj zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatini, srebrnini itd. Drag. Neger urar, juvelir in graver. Oslek I. Kapelnska ul. 4, (Slavon.)

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dol. žel. postaja Straža-Toplice.

Akrato-vreiee 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, išias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separatna kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tujce, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobre in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno

977 12-10 Zdraviliška uprava.

Naprodaj

je iz proste roke v nekem malem mestu Spod. Stajerske: enonadstropna gostilna in mesarija s 15 - 20 oralom stavbenega sveta, poleg še ena hiša in skedenj, vse pripravno za kakega malega obrtnika. Posestvo se proda z vsemi premoženjstvi, orodjem ter vsemi zalogami za ceno 68.000 K. Nastopi se lahko takoj cela obrt brez zadržka in konkurence. Plačilni pogoji jako ugodni.

Zraven se proda tudi malo posestvo z dobro idočo gostilno, cena 1300 kron.

Kupci naj se blagovolijo obrniti na g. Vincenco Jamnik-a, Slov. Gradec, Stajersko. 1926 3-3

učenica

1911 Sprejmeta se eden ali dva 3-3 za kovaški obrt (podkovstvo, kovanje vozov ter kovaško ključavničarstvo) v dobro, pošteno meščansko hišo v Neunkirchnu pri Dunajskem Novemestu, Nižje Avstrijsko ob južni železnici. JOSIP BELE, podkovski kovač.

Kuharica

vešča vsega gospodinjstva, stara 30 let, išče službe, najraje v kakem župnišču na deželi. Nastop takoj.

Naslov pove iz prijaznosti upravištvo „Slovenca“. 1937 3-2

Prodaja vina.

Velevažno za gostilničarje in zasebnike, ker morejo dobiti vsak čas izvrstnega, naravnega blega in rdečega vina v vsaki množini nad 50 litrov.

Kupec naj ima svojo posodo in plača za hektoliter belega vina 40 kron „ rdečega „ 36 „

kateri se nahaja v glasovitem vinogradu Levičarjev breg pri Jesenicah ob Savi, Dolenjsko, železniška postaja Brežice.

Naročila in vprašanja sprejema J. Levičar, posestnik vinograda v Jesenicah, Dolenjsko. 1940 3-2

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem pričel

tesarsko obrt na Bledu

Gorenjsko ter se priporočam za tesarsko delo. 1927 3-2

Erat Avguštin

oblastv. izkušeni tesarski mojster.

Kompanjona

3 10.000 do 15.000 K izšče za ustanovitev velikega perutninskega zavoda kakor tudi delavnice za izdelovanje valilnih strojev in orodja za perutninarstvo večš strokovnjak, ki je tudi izumitelj novih strojev in raznega orodja. Zavod bude na lepem kraju tik Ljubljane postavljen in bude po njegovi jako praktični napravi slaviti in edini take vrste. Hod kompanjon ustopi lahko tudi kaka ženska, ker bi bilo zanj vsak dan le za eno uro dela. Denar se zavaruje. Cenj. ponudbe naj se takoj pod naslovom „Velik in gotov dobiček“ oddajo pri upravn. t. lista. Z delom bi se moralo takoj pričeti, torej se ozira le na oseba, ki imajo denar takoj na razpolago.

Slavnemu občinstvu, posebno pa prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam svojo dobro nrejeno

podobarsko in pozlatarsko obrt

v Wolfvovih ulicah št. 1 nasproti frančiškanske cerkve ter vsa v vso to stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.

Cene zelo zmerno! Priznana dovršena dela! 466 Z odličnim spoštovanjem 52-22

Aleks. Götzl
podobar in pozlatar.

C. kr. oblastveno potrjeno 1 64

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

☉ Dobit se tudi kroj po životni meri. ☉

Sir domačega izdelka

ki ga ima vedno v zalogi v poljubni množini, najboljši kakovosti ter ceneje kot kjerkoli drugod, priporoča veleocenjenemu občinstvu v Ljubljani in okolici 1572 13

velespoštovanjem

Mlekarska zveza v Ljubljani.

= Hlebi so od 12 do 35 kg teški. =

Cenik na zahtevo brezplačno in franko.

Solidna postrežba!

Izborno blago!

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustriran glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst mikelnstih, srebrnih in stališ ar. kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrnih, gad brenega orodja, jeklenine in uobjega blag po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura . . . . . K 7-
Ivic. izvir. „Roskopf“ pat. ura 8-
regist. „Adler Roskopf“, nikel rem-
mont. s sidra 7-
Goldin rem. ura „Luna“, kateje s
dvojnimi plaščem 8-50
srebr. rem. ura „Gloria“ 8-45
„ „ dvojni pišt 12-55
„ „ aklep. veritica z riuščico as
pero in karab. 15 gr. težka 3-8
„ „ ura s silind. z „Luna“ kolešjem 10-50
„ „ katejevice K 8-50, bodlika K 2-90, kuhinjska ura K 2-80
„ „ dvorcvaldona ura K 2-80.

Za vsako neo ketno pisarno jamstvo!

Mojah rdečko! Zamenjavo dovoljena, ali denar nazaj!

Prva tovarna za ure Hanns Konrad,
in v. la. dvojni založnik v Mosku (Brux) 63-
Časna 2516 1-2

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

namnana prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vzel znano 2795 52-10

podobarsko delavnico umrlega g. And. Rovška, Kolodvorske ulice štev. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem vestno izvrševal svoj poklic in prosim za zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela pri rajnkem g. Rovšku pridobil sem si toliko spretnosti, da se bode v prihodnje ravno tako solidno in kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Dragotin Hrovat

1548 Stob-Domžale 10-8

se toplo priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in prijateljem umetnosti za izdelovanje

altarjev, križevih potov, podob in vseh v to stroko spadajočih del, kakor tudi v prenovljenje starih altarjev,

podob itd.

Relfni križevi pot za farno cerkev Homec pri Kamniku.

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se poznajo po tem znaku. 693 43

Ne dajte se zapeljati po reklamah, ki ima edini namen, prodati že rabljene stroje ali take drugih tvrdk, zlorabeče ime Singer, kajti naših šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem, marveč jih občinstvu naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 4.

SLIVOVKA

tropinovec kranjski brinjevec

875 104-95

Odlikovano v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Spod. Šiška, poleg Koslerjeve pivovarne.

Za vsako ceno „Angleško skladišče oblek“

prodajam od 1. — do 15. avgusta vso poletno obleko za dame, gospode, deklice, dečke in otroke.

O. BERNATOVIC

1326

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraba 25, Mala strana, Most. ulica 17, Opatov, Brno, Ustka Lipa, Oelka Kamenice, Kutoraki Samsberg, Kšidlag, Sv. Jilta, Pisek, Sv. Jilta in Liberec.

Menjalnice na Dunaji:

I. Wollzeile 1, H. Taborski 4, III. Ungargasse 77 (Royal Rennweg), III. La wengasse 27, IV. Windaar Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnenstrasse 80 a, VI. Hauptdovforstr. 29, VII. Mechelbillerstrasse 76, VIII. Lerchenfeldstrasse 132, IX. Alserstrasse 22, X. III. Währingerstrasse 81, XIX. Döblinger Hauptstr. 28, XIX. Hauptstrasse 28.

Menjalnična dolniška družba 48 180 175

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 1.

akt. kapital K 20.000.000 Rezer. sklad K 8.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, devis, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje izrabanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.